

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတွင် ဆီးချိုနှင့် သွေးတိုးရောဂါစစ်ဆေးကုသမှု ဆေးပေးခန်းများ
ဖွင့်လှစ်ခြင်းအခမ်းအနားတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး
ဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားခဲ့သည့် မိန့်ခွန်းကောက်နုတ်ချက်

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၇)ရက်

ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာန

- ကျွန်တော် အပိုင်း (၂)ပိုင်းခွဲပြီးပြောမှာဖြစ်ပါတယ်။ ပထမအပိုင်းက ဆရာတို့ presentation လုပ်သွားတဲ့အပေါ်မှာ နည်းနည်းပြောပါမယ်။ ဒုတိယပိုင်း ကျွန်တော်မှာချင်တာတွေပြောပါမယ်။ ပထမအချက်က လှည်းကူးသင်တန်းကျောင်းဟာ လုံးဝအခြေအနေမကောင်းပါဘူး။ အဲဒါကြောင့် ကျန်းမာရေးလူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်ဦးစီးဌာနမှ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်သောအဖွဲ့က holistic review လုပ်ပြီးပါပြီ။ လုပ်စရာတွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့် ကုသရေးဦးစီးဌာနမှူးအနေနဲ့ ဒီသင်တန်းကျောင်း ကို အသုံးပြုစေချင်ပါတယ်။ ဆီးချို၊ သွေးချို သင်တန်းတင်မကပါဘူး။ အခြားသင်တန်းဖြစ်တဲ့ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းတွေကိုပေးမယ့် သင်တန်းတွေ စသည်ဖြင့် အကုန်လုံး ဒီသင်တန်း ကျောင်းမှာ ပြုလုပ်စေချင်ပါတယ်။ ဒီသင်တန်းကျောင်းမှာ လိုအပ်တဲ့ပစ္စည်းကိရိယာ၊ သင်တန်း အထောက်အကူပြုပစ္စည်းတွေ အကုန်လုံးကို ပထမဦးစားပေးအနေနဲ့ ပြည့်ပြည့်စုံစုံဖြစ်အောင် အမြန်ဆုံးပံ့ပိုးပေးပါမယ်။
- ဒီသင်တန်းကျောင်းကြီးကို သေသေချာချာလုပ်ပါမယ်။ ဒီသင်တန်းကျောင်းဟာ ကျန်းမာရေး လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်ဦးစီးဌာနအောက်မှာ ရှိသော်ငြားလည်း ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေးနှင့် ကုသရေးဦးစီးဌာနရုံးမှ သွားကြည့်ပေးစေချင်ပါတယ်။ ဒီသင်တန်းကျောင်းကို ဘယ်လိုသင်တန်းအတွက် သုံးမလဲဆိုတာကို ကြည့်စေချင်ပါတယ်။ You have to make the best out of it. သင်တန်းကျောင်းကြီးမှာ ထိုင်ခုံတွေကအစ စာကြည့်တိုက်ကို သွားကြည့်ရင် ဘာမှမရှိပါဘူး။ အလုပ်သင်ဆရာဝန်တွေလာတဲ့အခါ report တွေ လုပ်ပါတယ်။ Report တွေမှာ လည်း ခေါင်းစဉ်တွေမှာ ဘယ်ခုနှစ်ကတင်ထားတာ ဘာမှမပါပါဘူး။ တော်တော်လေးအခြေအနေ ဆိုးနေပါတယ်။ မကြာခင်ကျွန်တော် သင်တန်းကျောင်းကိုသွားပြီး လိုအပ်တာတွေ လုပ်ပေးပါ မယ်။ အထူးသဖြင့် မှော်ဘီ၊ လှည်းကူး၊ တိုက်ကြီးက သူတွေကို သင်တန်းပေးတဲ့အခါ အဲဒီ သင်တန်းကျောင်းမှာ လုပ်စေချင်ပါတယ်။

- ဒုတိယအချက်က တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်တွေကို holistic review လုပ်ခိုင်းထားပါတယ်။ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဦးစီးဌာနမှူးများကို in terms of HRH၊ in terms of supply equipment ၊ in terms of hospital situation အကုန်လုံးကို လုပ်မှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါတွေကို ကြည့်ပြီး နောက်နှစ်ဘတ်ဂျက်မှာ ဘာတွေလိုအပ်တယ်ဆိုတာကို ဦးစားပေးအလိုက် လုပ်ပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါဆိုရင် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးပြည်သူ့ကျန်းမာရေး/ကုသရေး ဦးစီးဌာနမှူးကလည်း သိမယ်၊ ကျန်တဲ့ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်တွေမှာ ဘာလိုနေလဲဆိုတာကို ဦးစားပေးအလိုက် လုပ်ပြီး ဝန်ကြီးဌာနကိုတင်ပြပါ။ ကျွန်တော်တို့က အကုန်လုပ်ပေးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနှစ်နှစ်မှာ innovative thinking၊ out-of-the-box-thinking၊ new approach ၊ new idea နဲ့ပဲ ကျွန်တော်ဆက်လုပ်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပထမ (၃)နှစ် ကျွန်တော်တို့က မီးရထားသံလမ်းပေါ်လည်းတင်ပြီးပြီ၊ သံလမ်းပေါ်ကို ဆက်သွားဖို့လိုတော့တာပါ။ ဆက်သွားတဲ့အခါ လိုတိုး၊ ပိုလျှော့၊ အရှိန်ကို တင်မလား၊ အရှိန်ကို လျှော့မလား၊ သံလမ်းအသစ်ကလေးတွေလိုရင် လုပ်ပါမယ်၊ တော်တော်လေးလည်း လုပ်ပြီးပါပြီ။
- ကုသရေးပိုင်းဘက်မှာလည်း အမြဲတမ်းအတွင်းဝန် ဦးဆောင်ပြီး အကုန်လုပ်နေပါတယ်။ တစ်ခုပြီး၊ တစ်ခုဆက်လုပ်နေပါတယ်။ လိုအပ်တဲ့ဆေးတွေ မပြတ်လပ်အောင် သေချာလုပ်ပါမယ်။ ပထမ (၆)လလောက်မှာတော့ ဆေးကနည်းနည်းလေး အလျင်မမီသလို ဖြစ်နိုင်ပေမယ့် ဆေးရုံတွေမှာ လူနာဘယ်လောက်ရှိတယ်ဆိုတာသိရင် နောက်ပိုင်းဆေးတွေ မပြတ်နိုင်တော့ပါဘူး။ ဆေးရုံတွေမှာ ဆေးတွေမပြတ်လပ်အောင်လည်း ကျွန်တော်တို့ လုပ်ပါမယ်။
- နောက်တစ်ချက်က "Exercise is Medicine" က ဘယ်လိုဖြစ်လာသလဲဆိုရင် ကျွန်တော် Shanghai မှာ ကျင်းပတဲ့ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလမှာ 9th Global Conference on Health Promotions ကို သွားတက်တဲ့အခါ သူတို့က "Exercise is Medicine" စာလုံးကိုသုံးပြီးတော့ နိုင်ငံတွေတော်တော်များများမှာ လုပ်နေတာတွေ့ရပါတယ်။ ဒုတိယဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြလေးစိန်တို့ကို workshop လုပ်ခိုင်းပြီးထွက်လာတဲ့ recommendation တွေကိုကြည့်ပြီး ကိုယ်လုပ်ချင်တာတွေကို သမ္မတရုံးတင်တဲ့အခါမှာ သမ္မတကြီးကတစ်ခါတည်း စာထုတ်လိုက်ပါတယ်။ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်တွေမှာ လူမှုရေးဝန်ကြီးက ဥက္ကဋ္ဌ၊ အားကစားနှင့်ကာယပညာဦးစီးဌာနက အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပြီး "Exercise is Medicine" ကို စလုပ်တာ တော်တော်ကို ပီပြင်လာပါပြီ။
- အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးအားကစားအဖွဲ့က ဦးဆောင်ပြီး တစ်နိုင်ငံလုံးနီးပါးလုပ်နေတဲ့အပြင် ဝန်ကြီးဌာနတွေမှာလည်း လုပ်နေပါပြီ။ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန၊ နေပြည်တော်မှာ

ဆိုရင် အချိန်ပေးပြီး လုပ်နေပါတယ်။ နေပြည်တော် sport complex မှာ စက်ဘီးတွေလည်း ပေးထားပါတယ်။ ကြိုက်တဲ့ဝန်ထမ်း လာစီးလို့ရပါတယ်။ စည်ပင်ညွှန့်ရိပ်သာ၊ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်တွေ တည်းခိုနေထိုင်တဲ့ နေရာမှာလည်း အားကစားလုပ်ဖို့အတွက် အကုန် လုပ်ပေးထားပါတယ်။ ဆေးပဲကုသလို့မရပါဘူး၊ Exercise is Medicine ကလည်း အလွန်လုပ်နေ ပြီဖြစ်ပါတယ်။ အခုဆိုရင် "Exercise is Medicine" က ပုံပေါ်လာပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

- နောက်တစ်ချက်က ပြောချင်တာကတော့ နောက်ပိုင်းအစည်းအဝေးတွေမှာ ကျန်းမာရေးမှူးတို့၊ သားဖွားဆရာမတို့ကိုလည်း ပြောစေချင်ပါတယ်။ သူတို့ဟာ ကျွန်တော့်တို့ရဲ့ တကယ့်လက်ရုံး တွေပါ။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရှေ့တန်းတိုက်စစ်မှူးတွေပါ။ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး ကဏ္ဍတစ်ခုလုံးကို သူတို့ပဲလုပ်နေတာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က လမ်းညွှန်အကြံပြုရုံပါပဲ။ သူတို့က တကယ်လုပ် နေရပါတယ်။ ထို့အပြင် သားဖွားဆရာမတွေကို နောက်နှစ်ကစပြီး Bachelor of Midwifery Science ဘွဲ့ကို ပေးတော့မှာဖြစ်ပါတယ်။ (၄)နှစ် သင်တန်း ပေးပြီး ဘွဲ့ပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့လုပ်မှ ကျွန်တော်တို့ အလုပ်က ပီပြင်ပါမယ်။ Basic Health Staff တွေကို Basic Health Service Professional လို့တောင်ခေါ်သင့်ပါတယ်။ သူတို့က သူတို့ရဲ့ နယ်ပယ်မှာ Professional ပါပဲ။ ကုသရေးအပိုင်းမှာ Cardiologist တို့မှာ Professional ဖြစ်သလို သူတို့လည်း သူတို့ရဲ့ နယ်ပယ် Professional ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် Basic Health Service Professional လို့ ခေါ်သင့်တယ်ထင်ပါတယ်။ အခုဝန်ကြီးဌာနက အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းတွေကို လောလော ဆယ် tablet အလုံး (၁၂,၀၀၀) ပေးပြီးသွားပါပြီ။ လာမည့် (၄)လအတွင်းမှာ Gavi က tablet အလုံး (၁၄,၀၀၀) ပံ့ပိုးပေးမှာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဝယ်ပြီးဖြန့်ဝေပါမယ်။ နောက်ပိုင်းတော့ CME ကို ၃ tablet တွေနဲ့ပဲ လုပ်တော့မှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- နောက်တစ်ခုက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုမှာ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဦးစီးမှူး များသည် အဓိကဖြစ်ပါတယ်။ အဓိကလုပ်နေတာက ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးလည်း မဟုတ်သလို အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်လည်း မဟုတ်ပါဘူး၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်လည်း မဟုတ်ပါဘူး။ တိုင်းဒေသ ကြီး/ပြည်နယ်ဦးစီးမှူးများက လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်တဲ့အခါမှာတော်ရင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၊ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်တို့က အေးဆေးလုပ်လို့ရပါတယ်။ ဗဟိုကလူတွေရဲ့တာဝန်က monitoring လုပ်မယ်၊ guidelines တွေထုတ်မယ်၊ technical support တွေလုပ်မယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်ဦးစီးမှူးတွေကို လိုအပ်တာပဲ အကုန်ပံ့ပိုး ပေးပါမယ်။ အခုလောလောဆယ် တိုင်းဒေသ ကြီး/ပြည်နယ်ဦးစီးမှူးတွေက ဗဟိုမှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ချင်တယ်ဆိုရင်လည်း လုပ်ပေးပါမယ်။ အလားတူစွာပဲ ဗဟိုမှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်တဲ့လူတွေကလည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဦးစီးမှူး၊

ဒု-တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဦးစီးမှူးတွေအနေနဲ့ တာဝန်ထမ်းဆောင်ချင်တယ်ဆိုရင်လည်း လုပ်ပေးပါမယ်။ ဒီအတိုင်း ဆက်သွားနေရင်တော့ ကျွန်တော်တို့ လိုအပ်တဲ့ပန်းတိုင်ကို မရောက် နိုင်ဘူးဖြစ်ပါတယ်။ ကျန်းမာရေးလောကကြီးကို ယခုထက်ပိုမိုအောင်မြင်အောင် လုပ်စေချင်ပါ တယ်။ နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာငွေကိုလည်း သေချာစိစစ်ပြီး ဆေးဝယ်တာကအစ အလေအလွင့် မရှိအောင် လုပ်နေပါတယ်။ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်(ဝယ်ယူဖြန့်ဖြူးရေး)တို့ကလည်း သေချာ စိစစ်ပြီး လုပ်နေပါတယ်။

- နောက်တစ်ခုက လိုအပ်တဲ့ဆေးနှင့်ဆေးပစ္စည်းတွေ ဝယ်ယူထားတာတွေကို Physician တွေက လိုအပ်တာတွေကို စဉ်းစားပြီးတင်ပြပေးပါ။ ဆီးချို၊ သွေးချိုဆေးခန်းတွေကိုလည်း မြို့နယ် ဆရာဝန်တွေအနေနဲ့ တစ်လတစ်ကြိမ် သွားကြည့်ပေးတာကိုလည်း ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ကျေးဇူး တင်ပါတယ်။ ဒေါက်တာရဲတင့်လွင်ပြောတဲ့ "Exercise is Medicine" ကိုလည်း ကျန်းမာရေးနှင့် အားစကားဝန်ကြီးဌာနရဲ့ facebook စာမျက်နှာမှာ တင်ပါမယ်။ facebook စာမျက်နှာမှာ တင်ရင် ဝန်ကြီးဌာနကဖြန့်ဝေတဲ့ tablet ထဲကို အကုန်ရောက်သွားပါမယ်။ tablet ထဲမှာ စာမျက်နှာ (၃၃၀) ပါတဲ့ Standardized Health Messages စာအုပ်ဟာလည်း အကုန်လုံး ဖတ်သင့်ပါတယ်။ တိုင်းရင်းသားဘာသာစကား (၅၀)မျိုးနဲ့ ဘာသာပြန်ထားပါတယ်။ ဘာသာပြန် ဖို့ကိုလည်း UNICEF က ထောက်ပံ့ပေးထားပါတယ်။ ရောဂါတော်တော်များများကတော့ ကျန်းမာရေးစာတတ်မြောက်မှု အားနည်းလို့ပဲ ဖြစ်တာများပါတယ်။ ဒီ tablet တွေသုံးပြီးတော့ ကျေးလက်ဒေသတွေအထိ ကျန်းမာရေးစကားပိုင်းတွေ လုပ်ရပါမယ်။
- ဒီနေ့ဆီးချိုနှင့် သွေးတိုးရောဂါစစ်ဆေးကုသမှု ဆေးပေးခန်းများ ဖွင့်လှစ်ဖို့အတွက် ဆောင်ရွက် ကြသူများဖြစ်သော ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနမှူးနှင့် တာဝန်ရှိသူများနှင့် ပါဝင်တဲ့သူအားလုံးကို နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း မှတ်တမ်းတင်ဂုဏ်ပြုပါတယ်။ ဒီဆေးခန်းကိုလည်း ဒီထက်ပိုကောင်းအောင်လုပ်ပါမယ်။ အခြားတိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်တွေမှာလည်း လုပ်နေပါ တယ်။ ဒါပေမယ့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးကတော့ တော်တော်လုပ်နေတာကို ကျွန်တော့်အနေနဲ့ လေးလည်းလေးစားပါတယ်။ ဂုဏ်လည်းယူပြီး ဂုဏ်လည်းပြုပါတယ်။ အခြားတိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်မှလည်း ထပ်ပြီးတော့ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးမှာ လုပ်သလိုမျိုးလူတွေ သိအောင်လုပ် စေချင်ပါတယ်။ လုပ်ဖို့အတွက်ကိုလည်း ခေတ္တညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့် ကုသရေးဦးစီးဌာနမှ စာထုတ်ပေးစေချင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒါတွေလုပ်ခြင်း အားဖြင့် ပြည်သူလူထုရဲ့ကျန်းမာရေးက တက်လာပါမယ်။ တက်လာမယ်ဆိုရင် population health က directly proportion to social and economic condition of the country ပါ။

အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ခုနက ဒေါက်တာရဲတင့်လွင်တို့တင်ပြတဲ့ "Exercise is Medicine" ကို သူတို့လုပ်အောင်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့မှာ ဆေးခန်းလာပြရင် သူတို့သိအောင်လုပ်ရင် အများကြီးအကျိုးရှိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆေးခန်းလာပြတဲ့အခါ ဘာတွေ သိသင့်တယ်၊ ဘာတွေလုပ်ပေးရမယ်ဆိုတာကို ညွှန်ကြားရေးမှူး(ကျန်းမာရေးအသိပညာမြှင့်တင်ရေးဌာန) တို့က စဉ်းစားပေးစေချင်ပါတယ်။

- နောက်တစ်ခုက ဒါတွေလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနရဲ့ ရည်မှန်းချက်ကို ပြည့်မီမှာ သေချာပါတယ်။ ရည်မှန်းချက်က လူတိုင်းသက်တမ်းစေ့ အသက်ရှည်စွာ နေနိုင်ရေးပါ။ ဒါဆိုရင် လူနေမှုအဆင့်အတန်းတွေ အလွန်ကောင်းလာပါမယ်၊ အိမ်တစ်အိမ်မှာ stroke patient တစ်ယောက်ဖြစ်ရင် မလွယ်ပါဘူး။ ဆီးချို၊ သွေးချို၊ သွေးတိုးရောဂါ ဖြစ်ရင်လည်း မလွယ်ပါဘူး။ ဒီလိုဆေးခန်းတွေမှာ ဆီးချို၊ သွေးချို၊ သွေးတိုးရောဂါအတွက် လုပ်သော်ငြားလည်း ကင်ဆာအကြောင်းကိုလည်း ပြောရမှာဖြစ်ပါတယ်။ Tablet ထဲမှာလည်း ထည့်ခိုင်းထားပါတယ်။ Self-examination of Ca Breast ရင်သားကင်ဆာလို ရောဂါမျိုးတွေ စောစီးစွာ သိရှိပြီး ကုသမှုခံယူရင် ပျောက်ကင်းနိုင်ပါတယ်။
- ဒီအချိန်မှာ မကူးစက်နိုင်သောရောဂါများကို မကိုင်တွယ်ဘူး၊ မလုပ်ဘူးဆိုရင် နောက် (၄) (၅)နှစ်အတွင်းမှာတင် ကျန်းမာရေးဘတ်ဂျက်ရဲ့ (၇၀%)လောက်ကို မကူးစက်နိုင်သော ရောဂါတွေအတွက် သုံးနေရလိမ့်မယ်။ ကျန်တာတွေအတွက် သုံးဖို့တောင် ကျန်မှာမဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့က ကုသတာတင်မဟုတ်ပါဘူး၊ ရောဂါဖြစ်တဲ့လူနာတွေလျော့အောင်ပါ ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းတွေလည်း လုပ်ရပါမယ်။ ကာကွယ်တယ်ဆိုတာ ပြည်သူတွေ ကျန်းမာရေးအသိကြွယ်ဝစေဖို့ လုပ်ရပါမယ်။ ရောဂါဖြစ်ပွားတဲ့သူတွေကိုလည်း ယခုဆီးချိုနှင့် သွေးတိုးရောဂါစစ်ဆေးကုသမှုဆေးပေးခန်းတွေမှာ ကုသပေးပါမယ်။ ကျောင်းနေအရွယ် ကလေးငယ် (၉.၅)သန်းဟာ ကျန်းမာရေးအသိကြွယ်ဝမယ်ဆိုရင် သူတို့ကိုယ်တိုင်လည်း ကျန်းမာမယ်၊ သူတို့ မိဘဆွေမျိုး၊ မိတ်ဆွေတွေကိုလည်း ကျန်းမာရေးအသိတွေ ဝေမျှနိုင်ပါမယ်။ ကျောင်းမုန့်ဈေးတန်းတွေမှာ အာဟာရပြည့်ကျန်းမာရေးနဲ့ညီညွတ်တဲ့ အစားအစာတွေပဲ ရောင်းချဖို့ကိုလည်း ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနနဲ့ ပူးပေါင်းပြီး ယခုထက် ပိုမိုလုပ်ဆောင်ရပါမယ်။ ဒါလုပ်ဖို့ကိုလည်း မိဘဆရာအသင်းက ပါဝင်ဖို့လိုပါတယ်။
- ဒီဆေးခန်းလုပ်တဲ့အခါမှာ စာရင်းဇယားတွေ သေသေချာချာလုပ်ဖို့လည်း လိုပါမယ်။ ဘယ်အသက်အရွယ်မှာ သွေးတိုးရောဂါဖြစ်တယ်၊ ဆီးချိုရောဂါဖြစ်တယ်ဆိုတာမျိုး သိဖို့လိုပါမယ်။ ဘယ်မြို့နယ်မှာ သွေးတိုး၊ ဆီးချိုရောဂါတွေဖြစ်များနေတယ်ဆိုတာ သိဖို့လိုပါတယ်။ အဲဒီလို

မြို့နယ်အလိုက်၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အလိုက် စာရင်းတွေရရင် ကျွန်တော်တို့က ဆေးတွေ ဝယ်ယူတာကအစ စီမံချက်တွေ သေသေချာချာချပြီး လုပ်နိုင်ပါမယ်။ ဒါကြောင့် data system သေသေချာချာလုပ်ပါ။

- STEP survey လုပ်ခဲ့တုန်းက (၄)ယောက်မှာ (၁)ယောက်က သွေးတိုးရောဂါ ဖြစ်နေတယ်၊ (၁၀)ယောက်မှာ (၁)ယောက်က ဆီးချိုဖြစ်နေတယ်၊ ဆီးချိုဖြစ်နိုင်ခြေရှိသူက ၁၉.၅% လောက် ရှိတယ်ဆိုတော့ alarming situation ပါ။ ဆီးချိုရောဂါဖြစ်နိုင်ခြေရှိသူတွေက ကိုယ်လက်လှုပ် ရှားလေ့ကျင့်မှု၊ အစားအစာကို ကျန်းမာရေးနဲ့ညီညွတ်အောင်စားသောက်မှု စတာတွေကို လုပ်မယ်ဆိုရင် ရောဂါမဖြစ်တော့ပါဘူးဘူး။
- ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းတွေကလည်း ကိုယ်တိုင်က ကျန်းမာရေးနဲ့ညီညွတ်အောင်နေရပါမယ်။ ဆေးလိပ်မသောက်ဘူး၊ ကွမ်းမစားဘူး၊ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားလေ့ကျင့်ခန်းလုပ်ရပါမယ်၊ စံပြပုံစံ နေရပါမယ်။
- ဆီးချိုရောဂါဆိုတာ ချမ်းသာတဲ့သူမှမဟုတ်ဘဲ အခြားသူတွေလည်း ဖြစ်ပါတယ်၊ ပြောင်းလဲ လာတဲ့ လူနေမှုပုံစံတွေကြောင့် ဘယ်သူ့မှာမဆို ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ယခုဆေးခန်းတွေကို လုပ်ရင်း၊ လုပ်ရင်းနဲ့ ဘယ်လိုပိုကောင်းအောင်လုပ်ရမလဲ သိလာပါမယ်၊ ဒါတွေကို ဝိုင်းဝန်းဆောင်ရွက် ပေးကြဖို့ တိုက်တွန်းလိုပါတယ်။

အခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်သူများစာရင်း -

- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်များ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့် ကုသရေးဦးစီးဌာနမှ တာဝန်ရှိသူများ
- မြို့နယ်ဆရာဝန်များ
- အထူးကုဆရာဝန်များ

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ လက်ရေးမူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)